

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lipca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku „W.” Spółki z o.o. Spółki komandytowej w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.
z udziałem zainteresowanej J. M.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym i podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 20 lipca 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 29 listopada 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od wnioskodawcy na rzecz pozwanego organu
rentowego kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset) tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 listopada 2016 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...], w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w W., przy udziale J.M., o podleganie ubezpieczeniom społecznym i podstawę wymiaru składek, oddalił apelację wnioskodawcy „W.” Spółki z o.o. Spółki komandytowej w W. (dalej także płatnik składek), od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 11 lutego 2015 r., oddalającego odwołanie płatnika składek od decyzji pozwanego organu rentowego z dnia 20 września 2013 r., stwierdzającej, że zainteresowana J.M., w okresie od dnia 2 listopada 2009 r. do dnia 30 czerwca 2011 r. wykonywała

na rzecz płatnika pracę na podstawie umowy o świadczenie usług do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia i z tego tytułu podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu. Zaskarżoną decyzją organ rentowy ustalił także wysokość podstawy wymiaru składek na poszczególne ubezpieczenia.

Sąd drugiej instancji wskazał w uzasadnieniu wyroku, że umowa zawarta z zainteresowaną nie nosiła charakteru umowy o dzieło, zobowiązującej do osiągnięcia określonego rezultatu. Umowa została skonstruowana i była realizowana w sposób zakładający realizację zespołu czynności, wymagających przygotowania programu zajęć, zindywidualizowanych materiałów nauczania do cykli wykładów, opracowania konspektu, przygotowania kontraktu szkoleniowego w oparciu o analizę potrzeb klienta i ustaleń z pierwszego spotkania, przeprowadzanie testów, sporządzanie certyfikatów i raportów. Zadania te oraz ilość przeprowadzonych zajęć nadawały uzgodnionemu przedmiotowi umów charakter czynności powtarzalnych o naturze prawnej umów starannego działania, do których stosuje się art. 750 k.c. Ustalenie podlegania przez zainteresowaną ubezpieczeniom społecznym - z tytułu zawartej przez płatnika umowy o świadczenie usług, do których na podstawie art. 750 k.c. należy stosować przepisy regulujące umowę zlecenia - jest związane z obowiązkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1, oraz art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm. dalej „ustawa systemowa”).

Powyższy wyrok zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik płatnika składek, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego: 1). art. 750 k.c. w związku z art. 6 ust. 1 pkt. 4 ustawy systemowej w związku z art. 627 k.c., poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie, że „rezultat dzieła winien mieć postać ucieleśnioną w przedmiocie materialnym i błędne uznanie, iż odwołującą oraz zainteresowaną łączyły umowy o świadczenie usług, do których odpowiednio stosuje się przepisy o zleceniu,...”; 2). art. 627 k.c. w związku z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1191 ze zm.), poprzez błędną wykładnię i przyjęcie: że „zakwalifikowanie dzieła jako utworu jest uzależnione od

istnienia w umowie klauzuli przeniesienia praw autorskich pomiędzy stronami tejże umowy (...); że „realizacja złożonego programu nauczania nie może być dziełem w rozumieniu powyższego przepisu (...), że „dostosowywanie przedmiotu umowy do bieżących potrzeb w miarę jego realizacji eliminuje możliwość kwalifikacji tegoż przedmiotu jako dzieła (...), że brak wyraźnie określonych przez zamawiającego tematów zajęć powoduje, iż nie może być mowy o przekazaniu opracowanej treści i istnieniu niematerialnego dzieła (...), 3). art. 642 § 1 i 2 k.c., poprzez jego błędną wykładnię, że „przyjmującemu zamówienie należy się wynagrodzenie w chwili oddania dzieła, a w sytuacji gdy na złożone dzieło składa się opracowanie autorskiego programu nauczania i jego wdrożenie poprzez cykl specjalistycznych wykładów nie występuje oddawanie dzieła częściami (...), 4). art. 65 § 1 i 2 k.c. oraz art. 353¹ k.c., poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie, że „strony faktycznie zawarły umowę o świadczenie usług, w sytuacji gdy treść umowy łącząca strony wskazywała jednoznacznie, iż wolą stron było zawarcie umowy o dzieło (...), 5). art. 91 ust. 1 pkt 6, art. 91 ust. 5 w związku z art. 83 ust. 1 w związku z art. 92a w związku z art 6 ust. 1 pkt. 4 ustawy systemowej w związku z art. 10 i 10a ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 2168 ze zm.), „poprzez ich błędną wykładnię i błędne przyjęcie, iż poprzednia kontrola organu rentowego mająca miejsce w czasie gdy płatnik składał stosował określone umowy (w niniejszym przypadku umowy o dzieło z lektorami) i niezakwestionowanie tejże praktyki przez organ rentowy nie ma wpływu na kolejną kontrolę i ocenę tego samego rodzaju umów podczas gdy działania organu kwestionujące umowy takie same jak te wcześniej niekwestionowane naruszają zasady praworządności i sprawiedliwości, a od zwykłego i racjonalnego płatnika składek nie można oczekiwać, iż samodzielnie będzie weryfikował prawidłowość stosowanych umów niekwestionowanych przez organ podczas kontroli i występował w tym zakresie o wydanie pisemnej interpretacji”.

Pełnomocnik płatnika wskazał także na naruszenie przepisów postępowania - art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c.; art. 378 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c., które miało istotny wpływ na wynik sprawy poprzez przyjęcie przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji bez jakichkolwiek

merytorycznych rozważań w tej kwestii, w sytuacji gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń Sądu pierwszej instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym, co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne w ten sposób nie zostały rozpoznane, art. 328 § 2 k.p.c. poprzez zaniechanie wskazania w uzasadnieniu dowodów, na których oparł się Sąd i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności w szczególności w kontekście uzupełniających dowodów przeprowadzonych przez Sąd drugiej instancji, a wskazanych w piśmie pełnomocnika płatnika składek z dnia 24 czerwca 2016 r., co uniemożliwia stronie prawidłową ocenę motywów jakimi kierował się Sąd drugiej instancji wydając rozstrzygnięcie.

Pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji w innym składzie, a w przypadku stwierdzenia podstaw (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.) - o uchylenie w całości również zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w W. i przekazanie sprawy do rozpoznania temu Sądowi w innym składzie, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy, tj. o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie, iż zainteresowana w okresie od dnia 2 listopada 2009 r. do dnia 30 czerwca 2011 r., nie podlega ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu z tytułu zawarcia z płatnikiem umów o dzieło, oraz orzeczenie o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne, sprowadzające się do oceny „czy cykl zajęć językowych, dla których Zamawiający określił zarys ich tematyki i kryteria oceny wdrożenia programu nauczania może być traktowane jako dzieło w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego, a także czy niewielkie modyfikacje przedmiotu umowy za zgodą zamawiającego w trakcie realizacji (wdrażania) tegoż przedmiotu powodują, iż niemożliwa jest kwalifikacja danego przedmiotu jako dzieła”. Wymaga także rozstrzygnięcia, „wyjaśnienie znaczenia i wpływu stanowiska organu rentowego (niekwestionującego charakteru prawnego zawieranych z lektorami umów o dzieło) wyrażonego w wyniku przeprowadzonej poprzednio u płatnika kontroli w czasie gdy płatnik ten zawierał umowy o dzieło

tożsame z tymi zawieranymi w okresie, który obejmowała kolejna kontrola (tym razem kwestionująca charakter prawny zawieranych z lektorami umów o dzieło) w sytuacji gdy nie doszło do zmiany uwarunkowań prawnych w szczególności w zakresie przepisów regulujących przedmiotowe umowy i przepisów regulujących podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu”. Powyższe, ma w ocenie pełnomocnika płatnika składek, szczególne znaczenie w kontekście interpretacji i wykładni art. 91 ust. 1 pkt 6, art. 91 ust. 5 w zw. z art. 83 ust. 1 w związku z art. 92a w związku z art. 6 ust. 1 pkt. 4 ustawy systemowej w związku z art. 10 i 10a ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Ponadto we wniosku wskazano na potrzebę wykładni przepisów tj. art. 627 k.c., a zwłaszcza konieczne jest rozważenie kwestii: „czy w rozumieniu art. 627 k.c. przedmiotem umowy o dzieło może być osiągnięcie rezultatu niematerialnego, nieucieleśnionego, tj. przygotowanie i wdrożenie autorskiego programu nauczania poprzez cykl specjalistycznych wykładów (czy zajęć językowych), jeżeli wykładowi można przypisać cechy utworu i gdy odbiór dzieła następuje przez kontrolę prowadzenia wykładu zgodnie z wcześniej opracowanym przez wykonawcę dzieła autorskim programem nauczania, a tematy wykładów zostały przez strony określone przez odwołanie się do wyliczenia zagadnień, które powinny być poruszone w ich trakcie, odnosząc się ściśle do treści zaakceptowanego przez Zamawiającego dzieła autorskiego programu nauczania?”, „czy określenie przez strony danego stosunku prawnego przedmiotu umowy jako opracowanie autorskiego programu nauczania i jego wdrożenie, poprzez cykl specjalistycznych wykładów, a następnie doprecyzowanie przez strony ustnie wytycznych dla wykonawcy dzieła i tematów poszczególnych wykładów, stanowi sprecyzowanie przez strony w sposób zindywidualizowany konkretnego dzieła w rozumieniu art. 627 k.c.?”, „czy rezultatem dzieła w rozumieniu art. 627 k.c. i następnych może być opracowanie autorskiego programu nauczania i jego wdrożenie, poprzez cykl specjalistycznych wykładów, w sytuacji, gdy doprecyzowanie przez strony wytycznych dla wykonawcy dzieła i tematów poszczególnych wykładów, następuje w formie ustnej?”

W ocenie pełnomocnik płatnika składek „z powodu rażącego naruszenia przez Sąd drugiej instancji nie tylko przepisów prawa materialnego, ale również

naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik postępowania, a to w kontekście przeprowadzania przez Sąd dodatkowego, uzupełniającego postępowania dowodowego oraz sposobu sporządzenia uzasadnienia przez Sąd drugiej instancji z naruszeniem art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c., art. 378 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c., skarga kasacyjna jest również oczywiście uzasadniona.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej, wraz z zasądzeniem kosztów postępowania kasacyjnego, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie ma uzasadnienia.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością, i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z

odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732). Z kolei odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecnictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecnictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPiUS – wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Tymczasem podnoszone przez skarżącą Spółkę kwestie były już wielokrotnie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, który zgodnie przyjmuje, że umowa o dzieło to umowa o pewien określony rezultat pracy lub umiejętności ludzkich (art. 627 k.c.). Na gruncie takiej umowy niezbędne jest, aby starania przyjmującego zamówienie doprowadziły do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu, który „musi być z góry określony, mieć samoistny byt oraz być obiektywnie osiągalny i pewny” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18

kwietnia 2012 r., II UK 187/11, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 115). Wykonanie określonej czynności (szeregu powtarzających się czynności), bez względu na to, jaki rezultat czynność ta przyniesie, jest cechą charakterystyczną tak dla umów zlecenia (gdy chodzi o czynności prawne - art. 734 § 1 k.c.), jak i dla umów o świadczenie usług nieuregulowanych innymi przepisami (gdy chodzi o czynności faktyczne - art. 750 k.c.). W konsekwencji dziełem jest stworzenie czegoś lub przetworzenie do postaci, w jakiej wcześniej nie istniało. W takim ujęciu, obowiązków polegających na przygotowaniu i przeprowadzeniu zajęć, choćby w oparciu o samodzielnie wybrane i przystosowane materiały dydaktyczne, a nie narzucony z góry program, nie można uznać za dzieło, ponieważ czynności te nie przynoszą konkretnego, samoistnego, oznaczonego i pewnego rezultatu. Określony rezultat umowy o dzieło powinien być bytem o indywidualnym, pewnym charakterze, nakierowanym na uzyskanie samodzielnej wartości w obrocie. W wypadku przeprowadzania zajęć nauczania języka obcego, nawet w oparciu o samodzielnie przygotowany program i pomoce naukowe, nie występuje rezultat tych czynności ucieleśniony w konkretnej postaci. Jest to wyłącznie staranne zachowanie wykonawcy umowy (lektora), który stosownie do posiadanej wiedzy, świadczy usługi starannej nauki, które przekazuje nauczającym. Dlatego judykatura jednolicie uznaje, że usługi nauczycieli lub inne nauczanie noszą konstrukcyjne cechy umów (czynności) starannego działania, a nie umów rezultatu, bo nie przynoszą konkretnych, mierzalnych lub pewnych indywidualnych rezultatów niematerialnych, także wtedy gdy były prowadzone według indywidualnych programów nauczyciela (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 kwietnia 2012 r., II UK 187/11, lub z dnia 13 czerwca 2012 r., II UK 308/11, LEX nr 1235841). Od nauczającego (wykładowcy lub lektora) oczekuje i wymaga się, aby przez staranne nauczanie przekazywał posiadaną wiedzę osobom uczącym się bez pewności wyniku, że w jednakowym stopniu posiadą oni nauczaną wiedzę językową, a w szczególności bez gwarancji, że osiągną oni założony (oferowany) stopień (rezultat) nauki języka obcego na jednakowo pewnym poziomie. W tę jednolitą linię wykładni wpisują się wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 3 października 2013 r., II UK 103/13 (OSNP 2014 nr 9, poz. 134), w którym przyjęto, że nie stanowi umowy o dzieło tak nazwane zobowiązanie do przeprowadzenia cyklu wykładów z określonej

diedziny wiedzy, których przedmiot pozostawiono do opracowania wykładowcy, oraz z dnia 8 listopada 2013 r., II UK 157/13 (OSNP 2015 nr 1, poz. 15), który potwierdza interpretację, iż nie stanowi umowy o dzieło umowa o przeprowadzenie cyklu zajęć obejmujących wygłoszenie wykładów z zakresu matematyki i języka obcego, które nie charakteryzują się cechami indywidualizującymi takie „dzieło”, ponieważ z takich umów nie wynika obiektywnie możliwy do osiągnięcia pewny rezultat. Wprawdzie zgodnie z art. 353¹ k.c. - strony mają możliwość wyboru rodzaju łączącego je stosunku prawnego, ale nie oznacza to niekontrolowanej dowolności, bowiem przywołany przepis wymaga wprost, aby treść umowy nie sprzeciwiała się naturze danego stosunku prawnego, jego społeczno-gospodarczemu przeznaczeniu i ustawie (zob. także wyrok Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2010 r., II UK 334/09, LEX nr 604221). W judykaturze przyjmuje się, że przedmiotem umowy o dzieło może być także utwór w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, ale tylko wtedy, gdy uzgodniony wytwór niematerialny spełnia wszystkie przesłanki wymienione w powołanym przepisie, tj. stanowi rezultat pracy człowieka (twórcy), jest przejawem jego działalności twórczej i ma indywidualny charakter (por. wyrok Sądu Najwyższego z 18 czerwca 2003 r., II CKN 269/01, OSNC 2004 nr 9, poz. 142). Natomiast umowa o dzieło (art. 627 k.c.) należy do umów rezultatu, a więc jej przedmiotem jest indywidualnie oznaczony wytwór (dzieło). W przypadku umowy o „rezultat” (wytwór), który jest podstawową cechą odróżniającą umowę o dzieło od umowy o pracę lub od umowy zlecenia (świadczenia usług), konieczne jest, aby działania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu - w postaci materialnej bądź niematerialnej. W tym zakresie Sąd Najwyższy w wyroku z 5 marca 2004 r., I CK 329/03 (LEX nr 599732), wskazał, że art. 627 k.c. wymaga „oznaczenia dzieła” w sposób nadający się do przyszłego dookreślenia na podstawie wskazanych w umowie podstaw lub bezpośrednio przez zwyczaj bądź zasady uczciwego obrotu (art. 56 k.c.). Przedmiot umowy o dzieło może być więc określony w różny sposób i różny może być stopień dokładności tego określenia, pod warunkiem, że nie budzi wątpliwości, o jakie dzieło (rezultat) strony umówiły się. Brak kryteriów określających pożądaną przez zamawiającego wynik (wytwór) umowy prowadzi do wniosku, że

przedmiotem zainteresowania zamawiającego jest wykonanie określonych czynności, a nie ich rezultat. Jeżeli nie można przyjąć, aby zamawiający wymagał od wykonawców (zainteresowanych) osiągnięcia konkretnego, indywidualnie oznaczonego wytworu/efektu, który poddawałby się sprawdzianowi w aspekcie wykonania umowy zgodnie z zamówieniem, to zainteresowani zostali zobowiązani do starannego przekazywania wiedzy w formie nauczania językowego w okresach wynikających z zawartych umów. Taka forma prowadzenia zajęć edukacyjnych nie uzasadnia ani nie kwalifikuje ich wykonania w ramach umowy o dzieło.

Sąd Najwyższy nie znalazł także podstaw dla uznania wskazanej we wniosku oczywistości skargi kasacyjnej „z powodu rażącego naruszenia przez Sąd drugiej instancji nie tylko przepisów prawa materialnego, ale również naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik postępowania, a to w kontekście przeprowadzania przez Sąd dodatkowego, uzupełniającego postępowania dowodowego oraz sposobu sporządzenia uzasadnienia przez Sąd drugiej instancji z naruszeniem art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c., art. 378 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c.”. Należy wskazać, że art. 382 k.p.c., którego naruszenie zarzucono w skardze nie stanowi samodzielnej podstawy działania sądu drugiej instancji, gdyż swoją funkcję merytoryczną (rozpoznawczą) sąd ten spełnia – w zależności od potrzeb oraz wniosków stron – stosując (przez odesłanie zawarte w art. 391 k.p.c.) właściwe przepisy o postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. Nie można zatem - z pominięciem wymagań przewidzianych w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. – zasadnie zarzucać naruszenia przez sąd drugiej instancji omawianego przepisu i przypisywanych temu sądowi kompetencji w postępowaniu odwoławczym. Na marginesie warto wspomnieć – nie rozstrzygając na tym etapie tego zarzutu, że naruszenie art. 382 k.p.c. w zasadzie nie może stanowić samodzielnego uzasadnienia podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., lecz konieczne jest wskazanie także tych przepisów normujących postępowanie rozpoznawcze, którym sąd drugiej instancji, rozpoznając apelację, uchybił (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 1999 r., II CKN 102/98, LEX nr 50665; z dnia 13 czerwca 2001 r., II CKN 537/00, LEX nr 52600 i z dnia 12 grudnia 2001 r., III CKN 496/00, LEX nr 53130 oraz z dnia 26 listopada 2004 r., V CK 263/04, LEX nr 520044). Ponadto wobec podnoszonego

przez skarżącego naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. godzi się przypomnieć treść art. 398³ § 3 k.p.c., zgodnie z którym podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Skarżący nie może zatem skutecznie powoływać się na brak wszechstronnego i wnikliwego rozważenia zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, ponieważ zakres ten nie jest objęty kognicją Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym. Takie stanowisko zajął również sam Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 23 września 2005 r., III CSK 13/05 (OSNC 2006 nr 4, poz. 76). W uzasadnieniu tego orzeczenia wskazano, że treść i kompozycja art. 398³ § 3 k.p.c. sugerują, iż chociaż generalnie dopuszczalne jest oparcie skargi kasacyjnej na podstawie naruszenia przepisów postępowania, to jednak z wyłączeniem zarzutów dotyczących ustalania faktów i oceny dowodów, nawet jeżeli naruszenia te mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy. W niniejszej sprawie zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. został jednak połączony z zarzutem naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. W tej materii warto zatem zauważyć, że zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. (powinno być: w związku z art. 391 § 1 k.p.c.) może stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną wtedy, gdy uzasadnienie wyroku sądu drugiej instancji nie posiada wszystkich koniecznych elementów lub gdy zawiera kardynalne braki, które uniemożliwiają kontrolę kasacyjną. Chodzi o sytuację, gdy treść uzasadnienia orzeczenia uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania wyroku (orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1997 r., I CKN 312/97; z dnia 19 lutego 2002 r., IV CKN 718/00; z dnia 20 lutego 2003 r., I CKN 656/01 i z dnia 22 maja 2003 r., II CKN 121/02, niepublikowane oraz z dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999 nr 4, poz. 83; z dnia 9 marca 2006 r., I CSK 147/05, LEX nr 190753 i z dnia 9 lipca 2008 r., I PK 2/08, LEX nr 497691). Trzeba przy tym pamiętać, iż art. 328 § 2 k.p.c. zastosowany odpowiednio do uzasadnienia orzeczenia sądu drugiej instancji (art. 391 § 1 k.p.c.) oznacza, że uzasadnienie to nie musi zawierać wszystkich elementów uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji, ale takie elementy, które ze względu na treść apelacji i na zakres rozpoznawanej sprawy wyznaczony przepisami ustawy są potrzebne do rozstrzygnięcia sporu przez tenże sąd (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2007 r., II CSK 244/07, LEX nr 487508).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania.

Orzeczenie o kosztach ma oparcie w art. 98 k.p.c. oraz § 2 pkt 5 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).